

Университет "Проф. д-р Асен Златаров"
8010 Бургас, Бул. "Проф. Желев" 107
Per. № 1434/23.03.2018 г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Стоян Петков Маринов

относно конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”
в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” - Бургас
в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки”,
професионално направление 3.9. „Туризм”,
научна специалност “Икономика и управление (туризм)”.

I. Основание и общо представяне на получените материали

Със заповед РД-382/ 21.12.2017г. на Ректора на Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.9. „Туризм”, научна специалност “Икономика и управление (туризм)”, обявен в ДВ, бр. № 91/14.11.2017 г. С решение на Научното жури /Протокол №1/ от 05.02. 2018 г./ ми е възложено изготвянето на рецензия.

За участие в обявения конкурс са подали документи двама кандидати:

- **гл.ас. д-р Антонина Стоянова Недкова**, преподавател в катедра „Организация и технология на туристическото обслужване” в Колеж по туризъм към Университет “Проф. д-р Асен Златаров” - Бургас;
- **хон. ас. д-р Жеко Манолов Дичев**, хоноруван преподавател в катедра „Организация и технология на туристическото обслужване” в катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“ (ИУТО) в Колеж по туризъм към Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

II. Рецензия за кандидатката гл. ас. д-р Антонина Стоянова Недкова

Представеният от гл. ас. д-р Антонина Недкова комплект материали на хартиени носители е в съответствие със ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

1. Биографични данни на кандидата

Гл. ас. д-р Антонина Недкова е родена на 30.10.1962. През 1992 г. завършва Висшия институт по хранително-вкусова промишленост – гр. Пловдив с придобита ОКС „магистър” и квалификация „инженер-технолог” по специалност “Технология на животинските хранителни продукти, на консервирането и на общественото хранене”. През 2004г. получава квалификация “правоспособен учител” от Институт за следдипломна квалификация към УНСС – гр. София. От 2004 г. до 2009 г. е докторант в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” - гр. Бургас. Разработва и защитава успешно дисертация на тема „Методически аспекти за формиране на професионалната компетентност на студентите чрез работа в екип” и получава от ВАК диплом N: 33763 от 13.01.2010 за образователна и научна степен „доктор” по научна специалност 05.07.03 “Методика на обучението (по технология на кулинарната продукция)”. През 2016г. гл. ас. д-р Антонина Недкова защитава в Института за научни изследвания и обучение на докторанти към УНИБИТ дисертационен труд на тема “Виртуално общуване чрез електронно-дистанционно обучение в университетска среда” и придобива образователна и научна степен “доктор на науките” в професионално направление 3.5. “Обществени комуникации и информационни науки” по научна специалност “Организация и управление извън сферата на материалното производство”.

В приложената автобиография е упоменато, че гл. ас. д-р Антонина Недкова има 35 години и 9 месеца трудов стаж и към момента работи като преподавател в Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас, Колеж по туризъм.

Гл. ас. д-р Антонина Недкова е участвала в изпълнението на два проекта „Хоризонти“ от Националния план за действие по заетостта, 2016 и 2017 г. Участвала е като член на научния колектив на проект N: НИХ 381/2016г. на тема „Маркетингово изследване на факторите за кризата с кадрите в отрасъл „Туризъм“.

2. Оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Гл.ас. д-р Антонина Недкова осъществява учебно-педагогическа дейност в Колеж по туризъм и във ФОН към Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас пред студенти по бакалавърски програми, редовно и задочно обучение, която включва лекционни и семинарни занятия по дисциплините „Технологично обзавеждане на хотела и ресторанта”, „Технология на кулинарната продукция”, „Комбинирани тематични занятия”, „Грижа за клиента”, „Организация и функциониране на кухнята и ресторанта“.

В приложените документи е приложена неофициална справка за годишната учебна аудиторна натовареност на гл. ас. д-р Антонина Недкова, възлизаща на 680,60 учебни часа през академичната 2016-2017 г.

3. Оценка на научната и научно-приложната дейност на кандидата

За участие в конкурса гл.ас. д-р Антонина Недкова е представила списък със заглавия и резюмета на 65 публикации, включващи автореферат за придобиване на научна степен „доктор на науките“, 5 монографии (от които една под печат и две в съавторство), 1 студия, 31 научни статии (от които една под печат и в съавторство), 25 доклада (от които три в съавторство), 1 учебник и 1 учебно помагало в съавторство.

Представените публикации са с общ обем 1072 страници, изчислени на основата на предоставената от кандидата информация, в която липсва посочен брой страници за публикацията „Притеглящи и отблъскващи фактори при реализация на кадрите в туристическата индустрия“, както и за публикациите с №: 8, 26, 64 от приложения списък.

Структурата на публикациите по видове е показана в таблица 1.

Таблица № 1

Вид и обем на рецензираните публикации

№	Вид на публикациите	Брой	В. т.ч. в чужбина		Общ брой страници	Отн. дял в %
			Брой	Стр.		
1	Автореферат	1			63	5,7
1	Монографии	5			535	49,0
2	Студии	1			79	7,2
3	Статии	31	9	34	135	12,3
4	Доклади	25	4	11	99	9,1
5	Учебници и учебни помагала	2			182	16,7
	Общо	65		44	1093	100,0

Съдържанието на публикациите на гл. ас. д-р Антонина Недкова показва, че **52** от тях с общо **857 страници** са посветени на педагогиката и конкретно са в тематичното направление „методика на професионалното обучение по туризъм“.

Теоретико-практическата проблематика на дидактиката на професионалното обучение на студентите се разглежда в четирите представени монографии, в монографията под печат, в студията и в **46** от останалите публикации.

В представените трудове е налице лично участие на гл.ас. д-р . Антонина Недкова. Голямата част от тях са самостоятелни разработки, което ни дава основание да считаме, че постановките в тях са лично дело на авторката.

Съдържанието и структурата на научната продукция на гл.ас. д-р Антонина Недкова показва тясно профилирана изследователска работа, в която предмет на внимание са актуални проблеми на теорията и практиката на дидактиката на професионалното обучение на студентите по конкретни специализиращи туристически дисциплини. Силна страна на авторката е провеждането на самостоятелни емпирични изследвания и използването им за систематизиране на теоретични и практико-приложни постановки относно професионалното обучение по туризъм.

4. Приноси с научен, научно-приложен и приложен характер

Основен научен принос в трудовете на гл.ас. д-р Антонина Недкова е *опитът за обвързването на теоретичните аспекти на дидактиката с професионалното обучение по туризъм.*

Като **научно-приложни приноси се открояват:**

- *Разработването на дидактически модел с екипна форма на обучение по дисциплината „Технология на кулинарната продукция“;*
- *Разработване на дидактически материали с практически задачи за нуждите на преподаването по дисциплините „Технологично обзавеждане на хотела и ресторанта“;*
- *Разработването и апробирането на дидактически инструментариум за емпирични изследвания на професионалните умения и компетентности на студентите, изучаващи дисциплината „Технология на кулинарната продукция“.*
- *Идентифициране на проблемите на образованието на човешкия капитал в туризма.*
- *Разкриване на възможностите за кариерно развитие на студентите*
- *Използването на новите информационни технологии в обучението на студентите по туризъм*

Научните публикации на гл. ас. д-р Антонина Недкова са отразени в специализираната литература чрез 29 цитирания в положителен план.

5. Критични забележки и препоръки към кандидатката

Рецензираните научни трудове дават основание за следните бележки и препоръки към кандидата:

Първо, в публикациите на гл. ас. д-р Антонина Недкова се забелязват повторения на основни теоретични и практико-приложни моменти от дидактиката на професионалното обучение по туризъм. Например в монографията „Екипна форма на обучение в Колежа по туризъм” точка първа „Професия и професионална компетентност” и нейните първи две подточки повтарят и като формулировки и като съдържание Глава първа „Теоретични основи на професионалната компетентност на студенти в Колеж по туризъм” от Автореферата на дисертационния труд на кандидатката за присъждане на образователна и научна степен „доктор”. Забелязват се множество повторения и между съдържанието на монографията „Екипна форма на обучение в Колежа по туризъм” и студията „Дидактически модел за формиране на професионална компетентност” – стр.7 от студията повтаря стр. 29 от монографията, т.3 Учебна документация по ТКП (стр.22-29) от студията повтаря същата точка от монографията (стр. 33-39), стр. 40 повтаря стр. 90. В монографията „Методико-дидактически основи на обучението в Колеж по туризъм“ (с. 90-94) се повтарят части от съдържанието на монографията „Екипна форма на обучението в Колеж по туризъм“ (с. 69-82). В монографията под печат „Притеглящи и отблъскващи фактори при реализация на кадрите в туристическата индустрия“ параграф 3.2.1. за Болонския процес повтаря съдържанието на параграф 1.3 от монографията „Методико-дидактически основи на обучението в Колеж по туризъм“ (с. 19-31).

Второ, заглавието не съответства на съдържанието на разработената от кандидата учебна програма по „Технологично обзавеждане на хотела и ресторанта”, която е в основата на монографията „Образователен дизайн по технологично обзавеждане на хотела и ресторанта”. В рамките на лекционните занятия 45 теми са посветени на ресторанта и само една (46) е посветена на хотела.

Трето, преобладаващата част от трудовете и публикациите на авторката косвено кореспондират с профила на обявения конкурс. Последните две монографии отново са посветени на проблемите на дидактиката за формиране на професионална компетентност и на образованието на кадрите в туризма. Гл. ас. д-р Антонина Недкова представя сравнително малък брой публикации по същността на ресторантьорската и хотелиерската туристическа проблематика, в която област тя работи – „Технология на кулинарната продукция” и „Технологично обзавеждане на хотела и ресторанта”. Извън разработките и изследванията по дидактиката на професионалното обучение на студентите по двете дисциплини и учебника „Технологично обзавеждане на професионалната кухня” кандидатката представя само пет статии по въпросите на

френска, английска, италианска кухня и етиката в туристическото обслужване, както и пет доклада по темата на конкурса.

Четвърто, защитеният от кандидата дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по тематика и съдържание не е в професионално направление 3.9 Туризъм.

6. Заключение

Документите и материалите, представени от гл.ас. д-р Антонина Недкова отговарят *количествено* на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас.

В качествено и тематично-съдържателно отношение публикациите на гл.ас. д-р Антонина Стоянова Недкова са достатъчни и подходящи за доцентура в Област на висше образование 1. „Педагогика“, професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по туризъм“ или в Област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.5 „Обществени комуникации и информационни науки“.

III. Рецензия за кандидата д-р Жеко Манолов Дичев

Представеният от д-р Жеко Манолов Дичев комплект материали на хартиени и електронни носители е в съответствие със ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет “Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас.

I. Биографични данни на кандидата

Жеко Манолов Дичев е роден на 03.04.1970 г. в гр. Айтос. Средното си образование завършва в периода 1988г. в ЕСПУ „Георги Димитров” (понастоящем СОУ „Иван Вазов“) – гр. Поморие. През 1996 г. Жеко Дичев завършва висше образование в СУ „Климент Охридски“, придобивайки ОКС “магистър“ по специалност „Богословие“ с професионална квалификация „Специалист-теолог (богослов), учител по теология (богословие)“. Въз основа на защитена дисертация на тема „Театрално-игровата дейност в учебно-възпитателния процес по религия в православно църковно училище (начална училищна възраст)“ ВАК при МС на Република България, с Протокол N:7 от

26.04.2010г., присъжда на Жеко Дичев ОНС “доктор” по научна специалност 05.07.03. “Методика на обучението по религия“. През 2017г. кандидатът придобива ОКС „магистър“ по специалност „Туризм“ с професионална квалификация „Магистър по туризъм-културен туризъм“ в Геолого-географския факултет на СУ “Климент Охридски“.

Жеко Дичев има три удостоверения за завършени краткосрочни курсове за повишаване на професионалната квалификация по темите „Методика на преподаването“ (2001г.), „Създаване и поддържане на партньорства“ (2003г.) и „Подготовка и провеждане на православни лагери“ (2004г.).

През 2001г. кандидатът осъществява краткосрочна специализация на тема „Православната социална педагогика и енорийската катехизация“ в Православен Свето-Тихоновски хуманитарен университет в гр. Москва, РФ.

Д-р Жеко Дичев има богата професионална кариера в православни религиозни институции, чиято дейност има пресечни точки с туризма.

Първите си професионални крачки в туризма Жеко Дичев прави в периода 1985-1993г., работейки последователно като сервитьор, помощник готвач и готвач. През последните 25 години кандидатът заема поредица от длъжности в различни църковни и образователни институции, по важните сред които са: *Учител по Вероучение* в основната образователна степен в 110 ОУ „Проф. Гаврил Кацаров“ – гр. София, квартал „Захарна фабрика“; 139 ОУ „Захарий Круша“ – гр. София, квартал „Лозенец“ (лектор на граждански договор) (1991 г.-1993г.); *Енорийски свещеник* при храм „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Бургас. (1993 г.-2010 г.); *Председател на Църковното настоятелство и енорийски свещеник* при храм „Св. Прор. Илия“ – с. Веселие, Община Приморско (1994г.-2009г.); *Сценарист и водач* на телевизионното предаване „НАШАТА ВЯРА“ в Ефирна телевизия „РЕНТ ТВ“ – гр. Бургас (1995 г.-1997г.); *Екскурзовод* към туристически фирми ЕТ „Дим-Ант Димитър Николов“ и „Димант“ ООД – гр. Бургас (1996 г.-2007 г.); *Председател на Църковното настоятелство и енорийски свещеник* при храм „Св. Атанасий“ – гр. Българово, Община Бургас (1996 г. – до момента); *Организатор и ръководител (водач) на поклоннически пътувания* при Православен духовно-просветен енорийски център „Св. Възнесение Христово“ към храм „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Бургас (2001 г.-2010 г.); *Вероучител* в Православно църковно училище при Православен духовно-просветен енорийски център „Св. Възнесение Христово“ към катедрален храм „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Бургас (2001 г.-2010 г.); *Ръководител на Православен духовно-просветен енорийски център* „Св. Възнесение

Христово” при катедрален храм „Св. Св. Кирил и Методий” – гр. Бургас (2001 г.-2010 г.); *Експерт* и член на Работната група по въпросите на религиозното образование към Св. Синод на Българската Православна Църква. (2007 г. – до момента); *Главен експерт* „Вероизповедания”, Дирекция „Култура, маркетинг и връзки с обществеността”, Община Бургас; *Ректор* на Софийска духовна семинария „Св. Йоан Рилски” - гр. София. (2010г. – 2011г.); Главен експерт „Катехизическа и педагогическа дейност”, Културно-просветен отдел на БПЦ-Българска Патриаршия (2011 г. – до момента); *Организатор образователни дейности* ЦПЛР- Център за подкрепа на личностното развитие (ОДК-Общински детски комплекс) – Община Бургас. Ръководител общински образователни програми: „Туризм“, „Краезнание“ и „Религия“. (2012 г.- до момента); *Хоноруван лектор* към Югоизточен съюз на екскурзоводите „Ваня Райкова” – Бургас (2014 г. – до момента).

В рамките на своята православно-религиозна дейност Жеко Дичев е ръкоположен за дякон от Сливенския митрополит Йоаникий на 04. 12. 1993г. в храм „Св. Димитър” (гр. Сливен). На 06. 12. 1993г. е ръкоположен за свещеник в катедралния храм „Св. Св. Кирил и Методий”- гр. Бургас, където осъществява пастирското си служение като енорийски свещеник.

Отличията (официите) на Негово Високоблагоевейнство, получени от Захарий Манолов Дечев (Жеко Манолов Дичев) за ревностно свещенослужение на светата ни Българска Православна Църква от Сливенския митрополит Йоаникий са: *протоiereй* – на 11. 05. 1997г., *иконом* – на 11. 05. 2006г. и *ставрофорен свещеноиконом* – на 11. 05. 2008г.

Разнообразната *експертна дейност* на кандидата включва: авторство на първата в България общинска „Стратегия за православно образование, просвета и култура”, която е неразделна част от общата „Стратегия за развитието на Община Бургас 2007-2013г.” (2007г.); членство на екипа, създал синодалната „Концепция относно статута на предмета «Религия» в българското общообразователно училище” на БПЦ-Българска Патриаршия (2007г.); експерт и член на Работната група по въпросите на религиозното образование към Св. Синод на Българската Православна Църква (2007 г. – до момента); член на екипа, участвал в изработването на „Стратегия за духовна просвета, катехизация и култура на БПЦ-Българска Патриаршия” (от 2012 до момента); научен ръководител на „Православна ученическа краеведска експедиция” в Странджанския край, теренна научно-изследователска краеведска дейност в: с. Кирово, Община Средец; с. Калово, с. Близнак, с. Стоилово, Община Малко Търново (2000-2012г.); експерт в

областа на туристическото екскурзоводство към БАЕТ (2007г.); правоспособен екскурзовод, вписан в списъка на правоспособните екскурзоводи под № E01206 в НТР към МТ със заповед Т-РД-15-.10214.09.2017.

Д-р Жеко Дичев е участвал като експерт и обучител в 5 *научно-приложни проекта*, като три от тях са с международен характер.

В периода 2003-2010г. д-р Жеко Дичев е организатор и съорганизатор на 5 национални конференции по теми, свързани с православие и краеведението в България.

Д-р Жеко Дичев се отличава с активна *обществена дейност*. Член е на Българската асоциация на експертите в туризма, Учредител и зам. председател на управителния съвет на Югоизточен съюз на екскурзоводите „Ваня Райкова” – Бургас; председател на дружеството на краеведите „Г. п. Аянов” – гр. Бургас; член на Съюза на учените в България, секция „Педагогика и психология” - София; член на редакционен съвет на сп. „Педагогика”; член на Съюза на краеведите в България; член на комисията за закрила на детето към Община Бургас, училищен настоятел в ОУ „П. Р. Славейков”, гр. Бургас.

Кандидатът владее на много добро ниво *руски език* и на добро ниво *немски език*. Притежава компютърна грамотност.

За разнообразната си и активна професионална и обществена дейност д-р Дичев е удостоен с почетен плакет по случай 110 години на ОУ „Васил Левски” – гр. Българово; почетен плакет и Юбилейна книга за историята на Университет „Проф. Д-р Асен Златаров” - гр. Бургас, във връзка с 50-годишния юбилей на Университет "Проф. д-р Асен Златаров" Бургас; кристален приз „The best paper” и Диплома за най-добър научен труд от Научната конференция с международно участие на Русенски университет и СУБ „РУ & СУ' 08” (2008г.); Грамота „Учител на годината- 2007” от СБУ (Съюз на българските учители). Носител на специалната награда на Десетия национален конкурс на СБУ (София, 2007 г.).

2. Оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Д-р Жеко Дичев се изявява като хоноруван преподавател по религиозно-педагогически и туристически дисциплини в редица университети. По периоди и университети преподавателската дейност на кандидата е както следва:

- От 1996 г. до 2000 г. - хоноруван преподавател в БСУ- гр. Бургас, ПФ, специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика”;

- От 2001 г. до 2002 г. - хоноруван преподавател в Колеж по туризъм при Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, специалност “Организация и управление на туристическото обслужване”;
- От 2007 г. до 2010 г. - хоноруван асистент в ШУ „Епископ Константин Преславски“, ФХН, катедра „Теология“, специалност „Теология“;
- От 2007 г. до 2009 г. - хоноруван асистент в ПУ „Паисий Хилендарски“, Филиал „Л. Каравелов“ – гр. Кърджали, специалност „Теология“;
- От 2010 г. до момента - хоноруван преподавател в ШУ „Епископ Константин Преславски“, ДИКПО – гр. Варна, катедра „Науки за образованието“;
- От 2009 г. до 2011 г. - хоноруван асистент в СУ „Св. Климент Охридски“, БФ, катедра „Практическо богословие“, ОКС – „магистър“, магистърска програма „Религия и образование“;
- От 2010 г. - 2011 г. - хоноруван асистент в ПУ „Паисий Хилендарски“, ФИФ, катедра „Теология“, специалност „Теология“ ;
- От 2009 г. до момента - хоноруван асистент в СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, катедра „Социална педагогика и социално дело“, ОКС – „бакалавър“, специалност „Социална педагогика“, ОКС – „магистър“, магистърска програма „Консултиране и социално-педагогическа помощ“;
- От 2013 г. до момента - хоноруван асистент в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, ФОН, катедра „Маркетинг и туризъм“, ОКС – „бакалавър“, специалност „Туризъм“;
- От 2016 г. до момента - хоноруван асистент в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Колеж по туризъм, катедра ИУТО (Икономика и управление на туристическото обслужване), ОКС – „професионален бакалавър“, специалност „Организация и управление на туристическото обслужване“.

Като хоноруван преподавател д-р Жеко Дичев е водил лекционни курсове и семинарни упражнения пред студенти в ОКС „професионален бакалавър“ и „бакалавър“ в редовно и задочно обучение по **8 дисциплини**: „*Методика на екскурзоводското обслужване*“ (Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Колеж по туризъм, катедра ИУТО); „*Туристическо екскурзоводство*“ (Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, ФОН, катедра „Маркетинг и туризъм“, специалност „Туризъм“); „*Религиозен туризъм*“ (Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Колеж по туризъм); „*Религиозна педагогика*“ (ПУ „Паисий Хилендарски“, ФИФ, катедра „Теология“,

специалност „Теология“; Филиал „Л. Каравелов“ – гр. Кърджали, специалност „Теология“); *„Методика на обучението по Религия“* (ШУ „Епископ Константин Преславски“, ФХН, катедра „Теология“, специалност „Теология“ / ПУ „Паисий Хилендарски“, ФИФ, катедра „Теология“, специалност „Теология“/ Филиал „Л. Каравелов“ – гр. Кърджали, специалност „Теология“/ ШУ „Епископ Константин Преславски“, ДКПО – гр. Варна); *„Православна християнска катехетика“* (ПУ „Паисий Хилендарски“, ФИФ, катедра „Теология“, специалност „Теология“; Софийска духовна семинария „Св. Йоан Рилски“ – гр. София.); *„Социална работа на БПЦ“* (СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, катедра „Социална педагогика и социално дело“, специалност „Социална педагогика“); *„Педагогическа практика“* (*Хоспетиране, Текуща педагогическа практика, Преддипломна педагогическа практика*) (ШУ „Епископ Константин Преславски“, ФХН, катедра „Теология“; ПУ „Паисий Хилендарски“, ФИФ, катедра „Теология“; Филиал „Л. Каравелов“ – гр. Кърджали, специалност „Теология“).

Пред студенти в ОКС „магистър“, редовна и задочна форма на обучение, кандидатът е водил лекции и семинарни упражнения по **5 дисциплини**: *„Туристическо краезнание“* (УниБИТ, Факултет по библиотекознание и културно наследство, катедра „Информационна среда за туризъм, изкуство и култура“, специалност „Информационни ресурси на туризма“ (ИРТ), магистърска програма „Културен туризъм“); *„Методика на обучението по религия в ДГ“* (СУ „Св. Климент Охридски“, БФ, катедра „Практическо богословие“, ОКС – „магистър“, магистърска програма „Религия и образование“); *„Методика на обучението по религия в НУ“* (СУ „Св. Климент Охридски“, БФ, катедра „Практическо богословие“, ОКС – „магистър“, магистърска програма „Религия и образование“); *„Педагогически игрови технологии в обучението по религия в НУ“* (СУ „Св. Климент Охридски“, БФ, катедра „Практическо богословие“, ОКС – „магистър“, магистърска програма „Религия и образование“); *„Християнско семейство и религиозно възпитание“* (СУ „Св. Климент Охридски“, ФНПП, катедра „Социална педагогика и социално дело“, ОКС – „магистър“, магистърска програма „Консултиране и социално-педагогическа помощ“)

За всички учебни дисциплини в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ д-р Дичев е разработил учебни програми и учебни материали за лекционните курсове

Потвърдената със служебни бележки годишна аудиторна заетост на д-р Жеко Дичев през последните пет учебни години (от 2012/2013г. до 2016/2017г.) само в

Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, ФОН, катедра „Маркетинг и туризъм”, пред студенти от специалност „Туризъм“ надхвърля 200 часа.

Д-р Жеко Дичев обявява и интензивна *извънаудиторна заетост* под формата на:

- *Ръководство на студентска изследователска дейност* и ръководство и оценка на курсови работи и практически разработки по учебни дисциплини „Туристическо екскурзоводство“, „Религиозен туризъм“, „Религиозна педагогика“, „Методика на обучението по Религия“, „Социална работа на БПЦ“, „Християнско семейство и религиозно възпитание“.
- *Ръководство на дипломни работи* за придобиване на ОКС- „магистър” (в специалност „Управление на туризма”, Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, ФОН, катедра „Маркетинг и туризъм” – 2 бр., учебен период – 2016 - 2017 г.; ШУ „Епископ Константин Преславски”, ДИКПО – гр. Варна, катедра „Науки за образованието” – 2 бр., учебен период – 2015 г.- 2017 г.);
- *Рецензии на дипломни работи* – за придобиване на ОКС- „магистър” (специалност „Управление на туризма”, Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, ФОН, катедра „Маркетинг и туризъм” – 3 бр., учебен период – 2014 г.- 2015 г.);
- *Консултации със студенти и базови учители* по учебни дисциплини – „Туристическо екскурзоводство“, „Религиозен туризъм“, „Религиозна педагогика“, „Методика на обучението по Религия“, „Социална работа на БПЦ“;
- *Консултации със студенти* при задължителни практики и стажове – „Туристическо екскурзоводство“ и „Методика на обучението по Религия“;
- Участия в изпитни комисии за провеждане на семестриални изпити, държавен практико-приложен изпит по специалността, проверка на писмени работи и др.

3. Оценка на научната и научно-приложната дейност на кандидата

Д-р Жеко Дичев обявява списък с общо **56** публикации за участие в конкурса, които са представени систематизирано по видове, със сумиран брой страници и резюмета.

Обявените за студии публикации под N:7,8,9 и 10 от приложения списък са публикувани в научни списания и са с обем от 15-16 страници, което ги поставя в категорията на статиите. Не се рецензира студия (статия) N:10, която повтаря изцяло

съдържанието на студия (статия) N:9 от списъка. Рекапитулацията на рецензираните публикации на кандидата е представена в таблица 2.

Таблица № 2

Вид и обем на рецензираните публикации

№	Вид на публикациите	Брой	В. т.ч. в чужбина		Общ брой страници	Отн. дял в %
			Брой	Стр.		
1	Монографии	4			862	59,8
2	Студии					
3	Статии	25	7	47	192	13,4
4	Доклади	24	13	76	179	12,4
5	Учебници и учебни помагала	2			208	14,4
	Общо	55	20	123	1441	100,0

Всички приети за рецензиране научни трудове са *авторски* и са публикувани в авторитетни издателства.

Седем (7) от статиите и 13 (тринадесет) от докладите са публикувани в чуждестранни издания на руски език, а 22 от докладите са от международни конференции.

Съдържанието на публикациите на д-р Жеко Дичев показва, че всички трудове на автора са посветени на туристическа тематика и конкретно на *екскурзоводството* в туризма.

Публикациите на д-р Жеко Дичев са самостоятелни разработки, като представените в тях идеи и концепции са лично дело на автора.

4. Приноси с научен и научно-приложен характер

Публикациите на д-р Жеко Дичев показват, че научно-изследователската и практико-приложна дейност на кандидата е съсредоточена в три основни направления :

Първо, теория и практика на екскурзоводската дейност. (Публикации № 1; 2; 3; 5; 6; 7; 8; 9; 11; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 26; 27; 28; 29; 30; 31; 35; 36; 37; 38; 39; 40; 41; 42; 44; 45; 46; 47; 48; 49; 51; 52).

Второ, теоретични аспекти на краезнанието и странознанието за нуждите на туризма. (Публикации № 4; 25; 32; 34; 43; 53; 54).

Трето, религиозен туризъм и поклонническо пътуване (№ 12; 13; 33; 50; 55; 56).

Приноси с научен характер:

Първо, доразвита е теорията на екскурзоводството по отношение на конкретизацията на обект, предмет, принципи, цел, задачи и съдържание на екскурзоводската дейност.

Второ, направен е опит за интерпретиране на интердисциплинарната същност на екскурзоводство и на тази основа за класификация и характеристика на връзките на екскурзоводството с различните области на научно познание – туризъм, география, икономика, педагогика, психология, история, археология, етнология, фолклористика, теология и др.

Трето, систематизирани са теоретични аспекти на краезнанието като интегративен елемент на екскурзоводската дейност.

Четвърто, доразвито е определянето на поклонническото пътуване като разновидност на религиозния туризъм.

Приноси с научно-приложен характер

Първо, направена е характеристика на отделните екскурзоводски длъжности и на ролята им в за развитието на екскурзоводската дейност.

Второ, систематизиран е професионален профил на екскурзовода с акцент върху неговата професионална компетентност и лидерство при осъществяване на туристическата дейност.

Трето, разграничени са проблеми, характеризиращи първоначалната професионална адаптация на младия екскурзовод.

Четвърто, изведени са особености на ораторската култура на екскурзовода в екскурзоводската практика.

Пето, изведена е спецификата на екскурзоводското обслужване на основата на типологията и характеристиката на сакралния образ на поклонника като турист.

Шесто, разработени са учебни материали (помагала и модел на ролева игра), които обслужват семинарни занятия по учебната дисциплина „Екскурзоводство“.

33 от научните публикации на д-р Жеко Дичев са отразени в специализираната литература чрез общо 86 цитирания в положителен план, като 23 от тях са свързани с публикации на туристическа тематика.

5. Критични забележки и препоръки към кандидата

Научните трудове дават основание за следните бележки и препоръки към кандидата:

Първо, в монографията „Теоретични проблеми на туристическото екскурзоводство“ (2014г.) глава IV “Научноизследователска дейност в туристическото екскурзоводство“ съдържа обща теория за методите и етапите на научното изследване и не отразява спецификата на изследването на екскурзоводската дейност.

Второ, в монографията „Увод в туристическото екскурзоводство“ (2015г.) се забелязва нарушена логическата последователност на представянето и използването на понятията „туристическа услуга“, „туристически продукт“, „екскурзоводска дейност“, „екскурзоводска услуга“ и „екскурзоводски продукт“. Понятието „екскурзоводски продукт“ се въвежда като резултат на „продуктивната екскурзоводска дейност“ в параграфа за „проблеми на екскурзоводската действителност“ на стр.108, а действителното дефиниране на понятието е в глава трета под заглавие „Екскурзоводски продукт“.

Трето, на места в монографията „Увод в туристическото екскурзоводство“ (2015г.) авторът допуска дълги, неясни и неточни определения и изрази, например: дефинирането на „продуктивната екскурзоводска дейност“ на стр. 109; дефинирането на „туристическия продукт“ на стр. 137; смесването на променливи и постоянни разходи като характеристика на туристическия продукт на стр. 140; категоричното определяне на „допълнителните туристически услуги като задължителен компонент на себестойността на туристическия пакет“ на стр. 162; начинът на интерпретирането на „екскурзоводската услуга“ като „допълнителна туристическа услуга“ на стр. 164 и др.

Четвърто, препоръчително е авторът да пренасочи научно-изследователските си усилия от полето на абстрактните теоретични концептуализации в полето на емпиричното изследване на екскурзоводската дейност в туризма.

Пето, препоръчително е авторът да публикува в чуждестранни издания на английски език с цел авторските му приноси да станат достъпни за по-широка международна научна общност.

6. Заключение

Документите и материалите, представени от д-р Жеко Манолов Дичев отговарят *количествено* на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и

реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет “Проф. д-р Асен Златаров”-Бургас.

В качествено и тематично-съдържателно отношение публикациите на д-р Жеко Манолов Дичев кореспондират с тематиката на екскурзоводската дейност в туризма и с религиозния туризъм. Представените трудове са достатъчни за доцентура в професионално направление 3.9 *Туризм*, научна специалност “*Икономика и управление*” (*туризм*)”.

IV. Обобщено заключение по документите на конкурса

На основата на изложените факти давам положително становище за д-р Жеко Манолов Дичев и препоръчам кандидатът да бъде избран на академичната длъжност „доцент” в Университет “Проф. д-р Асен Златаров”- Бургас по професионално направление 3.9. „*Туризм*”, научна специалност “*Икономика и управление*” (*туризм*)”.

22.03. 2018 г.

гр. Варна

Изготвил рецензията:.....

проф. д-р Стоян Маринов